

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาพระเรามีธรรมวินัยเป็นที่คุ้มครอง เวลาพระมีธรรมและวินัย เวลาบิณฑบาต ว่าบิณฑบาตเป็นวัตร เวลาหลวงตาท่านเทศน์นะ บิณฑบาตนี้ให้เดินไปเหมือนเดินจงกรมไปไง เวลาคนใส่บาตรเห็นแค่มือ ไม่อยากยุ่งกับเขาไง แล้วเวลาไปเจ๊าๆ เจริญๆ กับโยมนี่มันน่าเกลียดมาก เวลาเราเห็นพระทำอย่างนั้นน่าเกลียดมากนะ

แต่ทำไมเราทำอย่างนั้นล่ะ นี่เวลาเราให้ขนมเด็ก เราให้ขนมเด็กเราพูดกับโยมเป็นธุระปะปั้งนี่ เพราะว่าอะไร เพราะมันมีการมีงานไง ธรรมและวินัย เพราะต้องอยู่ในธรรมอยู่ในวินัย ธรรมและวินัยเหมือนถนนนะ ปฏิบัติเครื่องดำเนินคือธรรมวินัยเป็นเครื่องดำเนินให้เราไปถึงปลายทางได้ ถ้าเราอยู่บนถนนหนทางนี้รถเราไม่ตกซ้ายตกขวาไป เราพยายามทำตัวของเราเองให้ถึงเป้าหมายได้ เราจะเข้าถึงเป้าหมายได้นะ

ศีล สมาธิ ปัญญาไง ธรรมวินัยเป็นศีล ศีลนี้ปกครองพระให้พระอยู่ในระเบียบอยู่ในวินัยนั้น แล้วเราศึกษาธรรมวินัยมาเราถึงตรวจสอบกันได้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา...อุบาสก อุบาสิกาที่เขาเปิดตู้พระไตรปิฎกอ่านได้ อุบาสก อุบาสิกา เดี่ยวนี้คอมพิวเตอร์นี่กดเข้าไปที่ไหนก็รู้ว่าพระทำอย่างนี้ผิดอย่างไร พระทำอย่างนี้ถูกอย่างไร นี่เราเรียนธรรมวินัยเราจะรู้เลยว่าพระทำผิดหรือทำถูก

ถ้าพระทำผิดหรือทำถูก เหมือนน้ำ น้ำถ้ามีออกซิเจน ปลา มันจะอยู่ด้วยความสุขสบาย ถ้า น้ำเน่าเนะ ปลาจะอยู่ไม่ได้ ปลาจะตายหมด เห็นไหม อุบาสกอุบาสิกาเหมือนน้ำ เพราะอะไร เพราะทำมาหากิน ทำมาหากินแล้วอยากได้บุญ อยากได้กุศล อยากจะพ้นจากทุกข์ ในเมื่อเราไม่มีโอกาส เราก็จะทำบุญกุศลเพื่อจะให้ “ปลา” ใจ ปลาในน้ำนั้นได้ว่ายทวนกระแส น้ำขึ้นไป พระเหมือนกับปลานั้น

ปลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เหมือนกับปลา ปลาอาศัยน้ำนั้นอยู่ นี่มันถึงตรวจสอบกันได้ไง อุบาสก อุบาสิกา สามารถดูในคอมพิวเตอร์ก็ได้ ดูในกรรมวินัยว่าพระทำตัวถูกหรือทำตัวผิดใจ ถ้าทำตัวผิด เราจะเห็นว่าพระองค์นี้ทำตัวผิด แล้วเราจะตัดเตือนได้ อุบาสก อุบาสิกา สามารถบอกได้ว่าพระนี่ทำผิดหรือทำถูกอย่างไร เพราะว่าอะไร เพราะว่ากรรมวินัยอันเดียวกัน เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากกรรมวินัยไว้กับอุบาสก อุบาสิกาอยู่แล้ว นี่ทำถูกต้องไง

แต่เวลานี้เห็นคนอื่นทำแล้วมันน่าเกลียด น่าเกลียดเพราะเขาปรารถนาอะไร ถ้าในใจเขาปรารถนาอย่างนั้น แต่ที่เราทำ เราให้ขนมเด็ก เราให้แบบว่ามีการมีงาน เพราะมันไม่มีเวลา

๑. ถ้าบุญกุศลให้กับผู้ใหญ่ เวลาเด็กนี้เราให้ขนมไปนี่มันเป็นความสุขของเขา

ถ้าความสุขของเขา เวลาพูด เขาพูดกันว่า “พระนี่ยังไม่ได้ให้ศีลให้พรจะให้เขาได้อย่างไร”

มันเป็นสิ่งที่ว่าพระได้มา พระบิณฑบาตมานี้เป็นสมบัติของบุคคลใด บุคคลนั้นให้ได้ ให้ได้เพราะอะไร เพราะมันไม่เป็นการไม่เป็นเวลา แต่ถ้าเป็นความสมควร เป็นความสะดวกมันก็ควรจะเป็นระเบียบ มันก็ควรจะให้ ให้ต่อเมื่อพระนี่ให้พรแล้ว หรือพระจัดอาหารเสร็จแล้วถึงจะให้

เวลาโยมถวายสังฆทานนะ ถวายเป็นสังฆะ ของนี้เป็นสังฆทาน ภิกขุสงฆ์ โอโณชยาม สาธุ โน ภนฺเต...สาธุ สงฆ์นั้นเป็นของสงฆ์ ผู้ที่เอาสิ่งนั้นไป เอาของสงฆ์เป็นของบุคคล นั้นนะ เป็นอาบัติ อย่างนั้นน้อมลากสงฆ์มาสู่ตนเป็นอาบัติปาจิตตีย์ นี่พระนะ

แล้วเรานี้ เราเป็นผู้ที่รับของจากของสงฆ์นี้ เราเอาไป เราเอาของสงฆ์ไปเป็นของเรา มันจะเป็นปรตใจ แต่อันนี้เป็นของบุคคล เพราะว่าเราไม่ได้กล่าว สาธุ โน ภนฺเต ภิกขุสงฆ์ เห็นไหม เราให้ทาน เราทำทาน แต่นี่ว่าบุคคลนั้นรับเป็นทานแล้ว บุคคลนั้นก็ให้เพื่อความรื่นเริงและความสุขของเด็กนั้น ความรื่นเริงของเด็กนั้นมันเป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรมนี้มันเหนือวินัย ธรรมนี้เหนือวินัยนะ

ต้องมีธรรมมาก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมที่โคนต้นโพธิ์นั้นยังไม่มีวินัยแม้แต่ข้อเดียวเลย นี่ไม่มีวินัย ไม่มีกฎหมายบังคับแม้แต่ข้อเดียว แต่ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมที่โคนต้นโพธิ์นั้นเป็นความบริสุทธิ์ผุดผ่องทั้งหมดเลย แล้วสละทานออกมา

เวลานี้เวลาไปหาพระ ปลานี้เป็นผู้ที่ได้ทั้งหมดเลย เราเป็นน้ำให้ปลาอาศัยอยู่ แล้วปลาก็จะมาตักดวงผลประโยชน์ไปทั้งหมดเลย นี่เรามองในแง่ของวัตถุนะ แต่ในแง่ของบุญกุศล ปลานั่นได้อะไร? ปลานั่นกินอาหารนั้นเข้าไป ปลาดำรงชีวิต แต่เราผู้ให้ เราได้บุญกุศล เพราะเราเลี้ยง เราเป็นน้ำนั่นด้วย เราเป็นเจ้าของน้ำนั่นด้วย แล้วเราเป็นเจ้าของปลานั่นด้วย เพราะเราจะตักปลานั่นขายเมื่อไหร่ก็ได้ไง

ถ้าเราตักปลานั่นขาย ถ้าภิกษุ่่นทำไม่ถูกต้อง เราก็ทอดธุระ เราก็ไม่สนใจ เห็นไหม องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเวลาฆ่าพระทิ้งนะ เวลาฆ่าพระ เวลาฆ่าบริษัท ๔ ทิ้ง คือว่าท่านไม่พูดด้วย ท่านซักสะพานเสีย นั่นคือการฆ่าไง นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราตักผลประโยชน์ ปลานั่นกินอาหารของเราเข้าไป ปลานั่นเจริญเติบโต ปลานั่นพยายามประพฤติปฏิบัติ ปลานั่นพยายามทำตัวถึงที่สุดนี้ได้ถ้าพ้นจากทุกข์ได้ บุญกุศลเกิดจากตรงนั้น

การเสียสละออกไปคือการเสียสละทานของเรา แต่คุณงามความดีนั้นเป็นผลประโยชน์ของเรา ปลานั่นกินแต่กากอาหาร อาหารนั้นเป็นกาก แต่นามธรรม เรื่องของความสุกความทุกข์ เรื่องของอริยสัจ เรื่องของความเป็นไปของใจ เรื่องของปัญญาจะเกิดขึ้นจากเรา เพราะเราเป็นเจ้าของน้ำ ออกซิเจนมีมากมีน้อยเราสามารถเปิดได้ปิดได้ นี่แล้วปลานั่นจะมีออกซิเจนน้อย เขาจะคืนขนาดไหน เราจะรู้ไปหมดคนนะ สิ่งที่เราไปหมด นี่เพราะเราเป็นบริษัท ๔ แต่เวลาพระที่ประพฤติปฏิบัติ สิ่งนี้เป็นของที่เป็นเครื่องอาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัยนี้อาศัยกันไปเท่านั้นนะ เพราะสิ่งที่เรื่องของหัวใจนี้มีคุณค่ามาก

เวลาหลวงปู่มั่นท่านไปอยู่ในป่า เวลาท่านไปให้ธรรมกับชาวมูเซอ เห็นไหม “พุทโธเราหาย พุทโธเราหาย”

แล้วโยมก็ถามว่า “พุทโธช่วยหาได้ไหมๆ ช่วยหาได้นะ ให้ทำอย่างไร”

“ให้กำหนดพุทโธๆ ให้หาขึ้นมา คุณซิ จะเจอไหม ช่วยกันหา เพราะเงินจกรมจะหาพุทโธ”

เห็นไหม นี่ให้อาหารของใจใจ อาหารที่เป็นวัตถุนี่เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยของโลกนี้ เราอยู่ในโลกนี้กัน แล้วเราจะพ้นออกไปจากโลกนี้ แล้วมันจะพ้นออกไปด้วยวิธีใดละ ถ้ามันจะพ้นออกไปด้วยวิธีใด เราก็บอกว่าคนเราเกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่ คนเราเกิดมาอย่างนั้น แต่ในธรรม

ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คนเกิดจากมาจากกรรม กรรมเพราะจิตนี้มันปฏิสนธิในท้องของมารดา

จิตปฏิสนธินี้สำคัญมาก เราเกิด เห็นว่าเป็นคนแล้วถึงว่าเป็นคน เป็นมนุษย์ แล้วเป็นพระ เป็นเณร เป็นต่าง ๆ นี่มันเป็นสมมุติทั้งหมด สิ่งทีสมมุตินี้มันจริงตามสมมุตินะ เราต้องจริงต้องจังตามสมมุตินั้น เพราะเราจะผ่านจากโลกนี้ออกไป เราจะเอาสิ่งนี้เป็นสมมุติ ธรรมวินัยนี้ถึงต้องยึดมั่นถือมั่น ต้องยึดธรรมวินัยเป็นเครื่องดำเนินไป ปลีกจากธรรมวินัยไม่ได้เลย ธรรมวินัยนี้ต้องให้เราเกาะเดินสิ่งนี้ไป

แต่สิ่งที่ความจำเป็นสิ่งที่เป็นเครื่องจำเป็น ความจำเป็น เห็นไหม สมัยพุทธกาลมันข้าวยาก หมาแกง พอข้าวยากหมาแกงนี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางวินัยไว้นะ ภิกษุเข้าไปในป่าเห็นผลไม้ นะ ให้หยิบผลไม้ นั้นมาได้ แล้วพอมานเจอญาติโยม มาเจอเณรให้วางผลไม้ นั้น แล้วให้ญาติโยมเก็บประเคนผลไม้ นั้น เพราะมันข้าวยากหมาแกง มันของมันหาไม่ได้ มันไม่มี แต่วินัยข้อนี้ท่านยกเลิกนะ ยกเลิกตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีชีวิตอยู่ไง ท่านเป็นคนบัญญัติเองแล้วท่านยกเลิกเอง สิ่งนี้ท่านถึงยกเลิก มันเป็นสิ่งที่เป็นกรอบจากภายนอก

ในปัจจุบันนี้ใครคิดนอกกรอบนี้มันจะเป็นสิ่งที่ว่ามีโอกาสมากกว่าเพื่อนเลย กรอบคือเรื่องของโลกเขาไป ธรรมวินัยนี้อยู่ในกรอบ ถ้าเรื่องการประพฤติปฏิบัติ เรื่องการฝึกสติ ห้ามเด็ดขาด แต่เรื่องความคิด เรื่องของปัญญาที่หมุนออกไปนี้มันไม่มีอาบัติของใจ ใจนี้ไม่มีอาบัติ แต่มีกรรม ใจนี้ไม่มีอาบัติเลย เราคิดขนาดไหน เราใช้ปัญญากว้างขวางออกไปขนาดไหน เพื่อจะอะไร? เพื่อจะย้อนกลับมาทำลายกิเลสของเรา ถ้าขั้นของปัญญานี้มันจะทะยานออกไปเลย สิ่งทีทะยานออกไปนั้นเราปล่อยไปเต็มที่เลย แล้วมีสติควบคุมไป มีสมาธิควบคุมเป็นฐานขึ้นไป สิ่งนี้ความคิดนอกกรอบของธรรมมันเหนือกว่าโลกนี้มหาศาลนัก สิ่งทีโลกมหาศาลนี้ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่เกาะเกี่ยวและดำเนินไป ธรรมและวินัยถึงสำคัญไฉน

ถึงว่าไปเจาะแจ๊ะกับโยมนี่เห็นแล้วมันก็น่ารำคาญ เราก็รำคาญตัวเราเองนะ แต่เรามองในมุมประโยชน์ว่าเราจะสร้างประโยชน์กับโลก ถ้าเราสร้างประโยชน์กับโลก เราจะทำอย่างไรให้โลกนี้ได้ประโยชน์ที่สุด ได้ประโยชน์จากการกระทำของเราไป

สิ่งที่เราทำนี้ เราทำออกไปนี้เห็นน้ำใจขึ้นมาจากเด็ก เราให้ขึ้นมา พอโตขึ้นมาอายุหน่อย พอโตขึ้นมาหน่อยเราก็จะไม่ให้ เพราะอะไร เพราะเป็นผู้ใหญ่แล้ว สิ่งทีเป็นผู้ใหญ่ เพราะให้ฝังใจ

เขาใจ ฟังใจเขาให้อยู่กับศาสนา ฟังใจเขาให้อยู่กับพระ พระไม่ใช่ผู้รับตลอดไป พระไม่ใช่ผู้เอาตลอดไป พระไม่ใช่ผู้ที่ว่าลูกคุ้มสังคมตลอดไป มันไม่ใช่ มันเป็นการดำรงชีวิต มันเป็นโอกาสนะ

เวลาคนเขาไปอยู่เมืองนอกแล้วเขาไม่มีพระนะ เวลาเขาว่าแห้วเขาจะมีความทุกข์มาก เพราะพระนี่เป็นจิตแพทย์ เป็นสิ่งที่ว่าเปิดหัวใจของสัตว์โลกให้มีทางออกใจ สิ่งที่พระมีความสำคัญมาก มีความสำคัญขนาดนั้นนะ แต่เวลาพระเราไม่อยู่ในหลักในเกณฑ์อันนั้นมันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ในสังคมทุกสังคมต้องมีสิ่งที่ดีและไม่ดีปนกัน แต่เราเป็นชาวพุทธเราก็ต้องใช้ปัญญาของเราหาสิ่งที่ดี สิ่งที่เราพอใจ ที่ไหนเราพอใจ เราลงใจที่ไหนเราก็ต้องหาสิ่งนั้นเป็นเครื่องดำเนินไปของเรา เพราะสังคมทุกสังคมต้องมีสภาวะแบบนี้ตลอดไป

พระถึงเป็นความจำเป็นมาก จำเป็นที่ว่าเราจะหาที่นาของเรา ถ้าคนเราไม่มีบ้านเรือนอาศัย ไม่มีต่างๆ คนที่ไม่มีบ้านต้องเช่าบ้านเขาอยู่ คนที่ไม่มีบ้านต้องนอนริมถนน นอนสวนสาธารณะ ไม่มี เห็นไหม ที่นาก็เหมือนกัน ถ้าเรามีที่นา เราหว่านพืชลงไป เราจะได้ผลของเราขึ้นมา นี่พระจำเป็นตรงนี้ไง ตรงที่ว่าเราได้ทำบุญ บุญเพราะศีล พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สังฆรัตนะ เป็นรัตนตรัยของเราที่แก้วสารพัดนึก

เห็นไหม “สังฆะ” เวลาสังฆะนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหมายถึงพระอรหันตบุคคลนะ เพราะอะไร เพราะพระอัญญาโกณฑัญญะเวลาท่านบรรลุธรรม ดวงตาเห็นธรรม อัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก แต่สงฆ์เรานี้เป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์นี้ก็อาศัยปลา อาศัยน้ำ อาศัยออกซิเจนในน้ำนี้เพื่อจะทำใจดวงนี้ให้ถึงออกไป

แต่นี้ถ้ามีหลักมีเกณฑ์มันก็จะอยู่ในหลักในเกณฑ์ ถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์นี้ ไอ้การเงี้ยวเงี้ยวไป มันก็เงี้ยวเงี้ยวเพื่อผลประโยชน์ เงี้ยวเงี้ยวเพื่อโลก เงี้ยวเงี้ยวเพื่ออามิสต่างๆ แต่ถ้าเป็นธรรม สิ่งนี้จะเป็นธรรมทั้งหมด การกระทำนี้มันเหมือนกันทั้งหมดแหละ เวลาการกระทำ เวลาเราให้ของเล็กๆ ไปนี้มันเป็นอาบัติข้อไหน นี่เป็นอาบัติส่วนหนึ่ง แต่เวลาเขาแสดงธรรมกลางถนนนะมันเป็นอาบัติชัดๆ เลย เห็นไหม นี่โลกเคลื่อนไป โลกเป็นไป ประเพณีวัฒนธรรมมันเคลื่อนไป

เมื่อก่อนนะ เวลาเราวชพระกันนะ ทำงานพิธีกัน เราจะมีสามัคคีกันมาก จะมีเรื่องการช่วยเหลือกัน เดียวนี้เป็นธุรกิจทั้งหมด เวลาบวชพระก็เป็นโต๊ะจีน นี่สังคมจะต่างคนต่างอยู่ สังคมจะเป็นไปตลอดไป ประเพณีวัฒนธรรมมันจะเคลื่อนไป สังคมมันจะเคลื่อนไป แต่เพราะ

ความเคยชินของเรา เราไม่เห็นความเป็นไปของมันไง แต่ถ้าลูกเด็กเล็กแดงโตขึ้นมา สังคมจะเปลี่ยนไปๆ นี่ ๕,๐๐๐ ปี มันจะเป็นสภาวะแบบนี้ ธรรมวินัยนี้เราจะเกาะใหม่ เราจะยึดใหม่

เวลาเราว่าสงวนธรรมวินัย สงวนมาก รักษามาก แต่ทำไมมาทำตัวกันอย่างนี้ไง ทำตัวอย่างนี้ มันถึงว่าเวลาเมื่อเหตุจำเป็น ความจำเป็น ขึ้นตอนของมัน ถ้าเอาตามวินัยหมด หลวงตาท่านบอก ว่า ตอนอยู่ด้วยกันนะท่านบอกว่า “ท่านไม่สามารถจะทำให้ถูกต้องตามธรรมวินัยได้ทั้งหมด แต่จะพยายามทำให้ผิดน้อยที่สุด พยายามไม่ให้มีความผิดพลาดเลย”

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราจะพยายามทำผิดให้น้อยที่สุด แต่ในเมื่อมันเป็นสิ่งที่จะเป็นผลประโยชน์ เห็นใหม่ เพื่อนำใจ เพื่อใจของเด็กที่มันมีความสุขของมัน เพื่อความเป็นไปของมัน เพื่อเราสร้างศาสนาทายาท ถ้าฝังไปในหัวใจ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา...อุบาสก อุบาสิกา ถ้าเขาเป็นน้ำที่มีออกซิเจนดี เจอพระเจอเจ้า เวลาพระออกไปเดินทาง ขึ้นรถก็ไม่มีที่นั่ง จะเป็นไปก็ไม่มีที่นั่ง ไปโรงพยาบาลเขาก็ขับไล่ส่ง เห็นใหม่ ทุกอย่าง เวลาไปเรื่องของกิจการงาน เห็นพระแล้วเบือนหน้าหนีเลย เพราะเป็นสิ่งที่สร้างความลำบากให้เขาทั้งหมดเลย

แต่ถ้าเราสร้างน้ำใจของเด็ก สร้างน้ำใจของอุบาสก อุบาสิกาให้เขาเข้าใจเรื่องสิ่งนี้ เขาเจอพระเขาจะอุปฐากเขาจะอุปถัมภ์ สร้างไว้เพื่ออนาคตไง ถ้าจิตใจเขาเป็นธรรม เขาเจอพระเจอสงฆ์ที่เป็นพระที่สมบูรณ์ เขาจะช่วยเหลือเจือจาน เห็นใหม่ เราเจอพระเจอสงฆ์ เราจะขึ้นรถขึ้นรานี้ เราอุปฐากอุปถัมภ์เพื่อให้สิ่งนี้จรโลงไป ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาถึงจะเป็นบริษัท ๔ ของศาสนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากธรรมวินัยไว้ ฝากศาสนาไว้กับภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เราจะรักษาศาสนาไว้ได้หรือไม่ได้ ถ้ารักษาไว้ได้ สิ่งนี้จะเจือจานกัน สิ่งนี้จะเกื้อหนุนกัน สิ่งนี้ยกขึ้นไป เป็นธรรมขึ้นมาในหัวใจของเรา นี่ธรรมและวินัย สิ่งนี้เป็นวันพระ ใจ พระเป็นอย่างนี้ พระต้องมีธรรมและวินัย

เราสลดตัวเองไป เวลาคุยกับโยมเล่นกับโยมแล้วมันสลดตัวเองว่า นี่ไปเจ๊าะเจ๊ะเขาอีกแล้ว สิ่งที่ทำไปนี้ แต่มันเป็นประโยชน์มันก็ต้องเป็นประโยชน์นะ ถ้าไม่เป็นประโยชน์ก็เป็นโทษ เป็นผิดศีล ผิดธรรม ผิดไปทั้งหมด แต่ถ้าถูก ถ้าทำถูกมันจะเป็นประโยชน์ เป็นคุณเป็นประโยชน์กับศาสนาตลอดไป เอวัง